

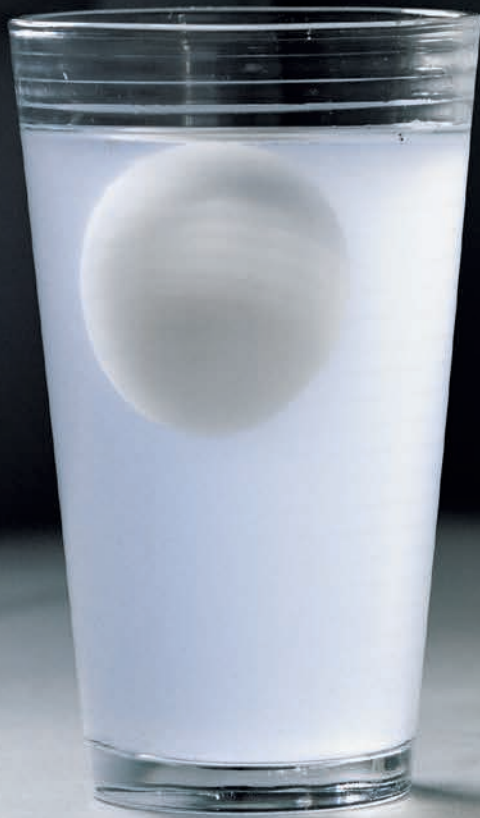
Platte planeet

De aarde is geen bol, maar een plat vlak omgeven door een dikke muur van ijs. De foto's van Philippe Braquenier bewijzen het. Of bewijzen ze juist iets anders?

Door Jeroen Bos

Rechts: 'Southern
Stars Rotation and
Sacred Geometry',
2019; links:
'Spinning Globe',
2018.

Links: 'Buoyancy
and Density,
Gravity Doesn't
Exist', 2018;
rechts: 'Three
Suns Effect in
Antarctica', 2018.

Het is misschien moeilijk om het je voor te stellen, maar ze zijn er nog altijd: mensen die geloven dat de aarde plat is. De Belgische fotograaf Philippe Braquenier legt de grens tussen fictie en documentaire vast in zijn fotoserie *Earth Not a Globe*.

Halverwege de 19de eeuw schreef de Britse uitvinder Samuel Rowbotham (1816-1884) onder het pseudoniem Parallax het pamflet *Earth Not a Globe*. De Engelsman

stelde dat de aarde een vlakke is, omringd door een muur van ijs. De zon, de maan, de andere planeten en sterren bevinden zich maar een paar duizend kilometer boven het aardoppervlak.

Het idee van de platte planeet was allang afgeschreven, maar Rowbotham blies het nieuw leven in. Sindsdien probeert een kleine, maar actieve groep *flat earthers* te bewijzen dat de aarde zo plat als een pannenkoek is. Ze verzamelen foto's en video's en doen 'wetenschappelijke' proeven, om hun wereldbeeld te onderbouwen.

In 2017 lanceerde de Amerikaanse stuntman en oud-Nascarbaas 'Mad' Mike Hughes zich in

een zelfgemaakte raket. Om de kromming van de aarde te kunnen zien, moet je tien kilometer de hoogte in. Hughes kwam slechts tot 570 meter en zag niets bijzonders aan de aarde. Precies zoals hij had verwacht.

Anderen grijpen natuurwetten aan om te bewijzen dat de aarde gewoonweg geen bol kan zijn. Hun argumenten zijn soms in eerste instantie best aannemelijk. Zo legden ze uit dat het aardoppervlak voor 71 procent uit water bestaat. Water vormt nooit een krom oppervlak, dus kan het aardopper-

vlak niet gebogen zijn, toch?

Deze redenatie is typisch voor flat earthers: ze laten vaak een belangrijk element weg. Hun argumentatie komt daardoor niet boven het niveau van 'ik pas in mijn jas, mijn jas past in mijn tas, dus ik pas in mijn tas'.

Dat Nasa duizenden foto's heeft waarop de aarde een blauwe bol is in het heelal bewijst volgens de flat earthers niets. Dat zijn volgens hen trucages, net zoals alle andere beelden van een ronde aarde; het is allemaal deel van een complot.

Over de redenen van dat complot hebben de flat earthers verschillende ideeën. De meeste geloven dat duistere krachten zo

proberen een wig te drijven tussen God en de mens. Immers, als de mens slechts een zandkorrel is in een immens universum, is hij niet bijster speciaal en belangrijk. En als de mens dan niet zo belangrijk is, wordt het onwaarschijnlijk dat een god hem gecreëerd heeft.

Fotograaf Braquenier ontdekte de gemeenschap van flat earthers na het aantreden van Donald Trump als president van de Verenigde Staten. Al aan het begin van zijn presidentschap lanceerde een van zijn woordvoerders de term 'alternatieve feiten'.

Het wakkerde Braqueniërs interesse in complotgelovigen aan en zette hem aan het denken over de vraag wat het in dit postwaarheidstijdperk betekent iets te zien. Kunnen beelden nog dienen als bewijs voor de waarheid?

De flat earthers noemen elk beeld van een ronde aarde nep. Maar zij hebben wel een canon van eigen beelden die 'bewijzen' dat de aarde plat is. Beelden doen er dus toe voor deze gemeenschap. Zelfs als die makkelijk kunnen worden gemanipuleerd, zoals ze graag aantonen aan de hand van foto's gemaakt door Nasa. Met een foto van een personenauto in de woestijn, bewerkt met een roodfilter, laten ze zien hoe makkelijk het is om de illusie te wekken dat de mens op Mars is geweest.

Wat telt, is dus vooral wie de foto heeft gemaakt en of die persoon te vertrouwen is. Braquenier speelt in zijn project *Earth Not a Globe* met die notie. Hij laat foto's zien die voor flat earthers een wezenlijke status hebben. Maar ze zijn niet echt, want Braquenier heeft ze stuk voor stuk nagemaakt.

Zien we Mike Hughes die zich in een Amerikaanse woestijn lanceert? Nee hoor, de woestijn op Braqueniërs foto ligt in Latijns-Amerika en die rook-en-stofwolk heeft hij erin geplakt. Geloof je nu nog steeds dat Hughes zich in een zelfgemaakte raket de lucht in heeft geschoten? □

'Mad Mike Hughes Rocket Launch', 2019. Een artist's impression van wat ooit werkelijk is gebeurd; rechts: 'Total Solar Eclipse', 2019.

MEER ZIEN

De expositie *Philippe Braquenier – 'Earth not a globe'* is tot 10 april te zien bij The Ravestijn Gallery in Amsterdam (die ook veel beelden toont op de website).

